Social- og Boligstyrelsen

VIVE
DET NATIONALE FORSKNINGS- OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD

BØRNS VILKÅR

ORD DER ER GODE AT KENDE NÅR DU SKAL TALE MED NOGEN FRA KOMMUNEN

LISTEN

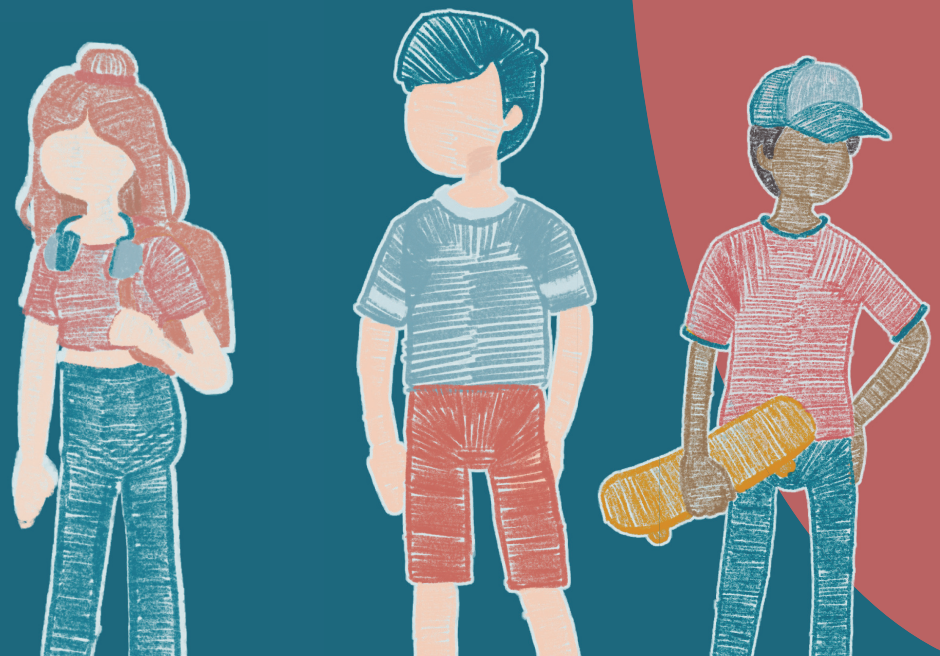

Ord, der er gode at kende, når du skal tale med nogen fra kommunen-listen er lavet til dig, der skal til møde med en rådgiver fra kommunen eller har været det. Vi kalder den også bare Listen.

I Listen får du forklaret nogle af de ord, som er gode at kende. Hvis du scanner **QR-koden**, kan du også se en videoserie, der fortæller mere om det.

Udgivet: Maj 2024
Udgivelse: Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv
Tilrettelæggelse: Klædt På
Layout og illustration: Johan Wiklund
ISBN 978-87-94445-89-4

Social- og Boligstyrelsen · VIVE · BØRNS VILKÅR

BRUG FOR FLERE SVAR?

Hvis du har spørgsmål til noget af det, der står her i Listen, kan du altid spørge din rådgiver. Det er din rådgivers opgave at hjælpe dig med at forstå, hvad der sker i sagen.

Hvis du har brug for hjælp til at få fat i din rådgiver, kan du tale med en voksen, du stoler på.

Du kan også ringe til Børnetelefonen på 116111.

De kan fx hjælpe dig med at få en bisidder, hvis du har brug for det.

Besøg BørneTelefonen.dk
Lige her

AKTINDSIGT

Alt det, rådgiveren finder ud af om, hvordan du har det, bliver skrevet ind i din sag. Du har altid ret til at læse, hvad der står i din sag. Det er fordi, du har ret til "aktindsigt".

Aktindsigt vil sige, at man får "indsigt i" nogle "akter". Akter er det, der er blevet skrevet ned i sagen. Og at få "indsigt i" betyder, at man må få papirerne, så man kan læse, hvad der står. Hvis du gerne vil have aktindsigt, så sig det til din rådgiver. Det er også noget, din bisidder kan hjælpe dig med.

Det kan være en god idé at være sammen med en voksen, hvis du vil læse papirerne i din sag. Det kan være din bisidder eller en anden voksen, du stoler på. Ofte er der rigtig mange papirer i en sag. Det, der står i papirerne, kan være noget, du har brug for at tale med nogen om.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Kommunen	2
Rådgiver	3
Barnets lov	4
Rettigheder	5
Underretning	6
Bisidder	8
Sag	9
Inddragelse	10
Screening	11
Afdækning	12
Netværksmøde	13
Børnefaglig undersøgelse	14
Indsats	15
Parter	16
Afgørelse	17
Samtykke	18
Plan	19
Aktindsigt	20
Brug for flere svar?	21

KOMMUNEN

Danmark er delt op i 98 områder, som kaldes kommuner. Dem, der arbejder i kommunen, skal sørge for, at tingene i kommunen fungerer. Det er fx skoler, veje og børnehaver.

Det er også kommunen, der har ansvaret for at gøre noget, hvis et barn eller en ung ikke har det godt. Det er **børne- og ungerådgiverne** i kommunen, der arbejder med det. Hvis nogen fortæller kommunen, at de er bekymrede for, hvordan et barn eller en ung har det, skal rådgiverne finde ud af, om barnet eller den unge har brug for hjælp. Det skal rådgiverne også gøre, hvis et barn eller en ung fortæller kommunen, at de ikke har det godt.

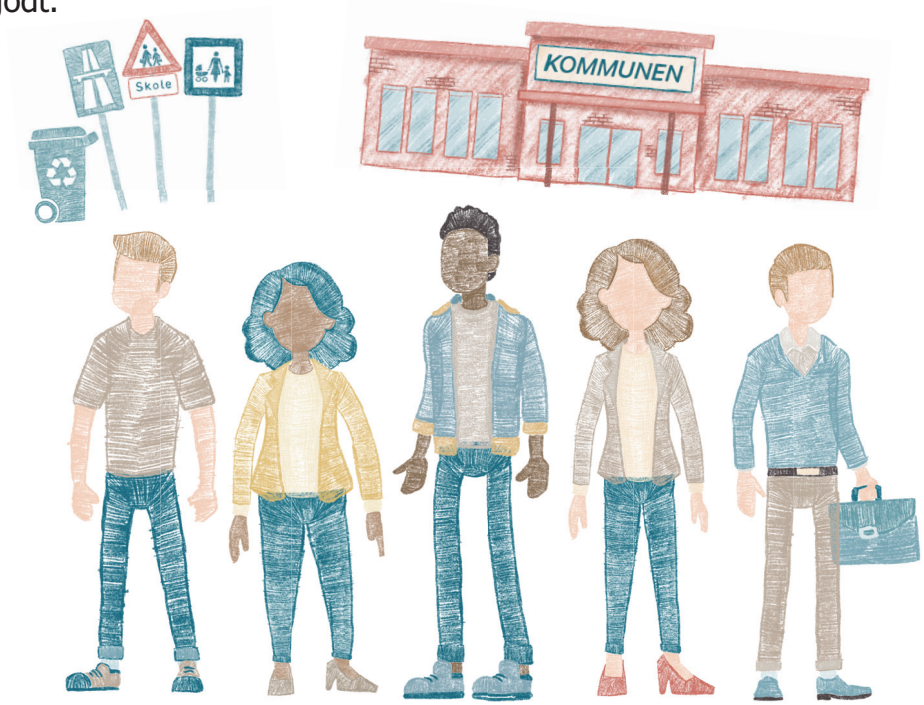

PLAN

Når et barn eller en ung har en sag i kommunen, bliver der nogle gange lavet en plan for, hvad der skal ske. Meningen med planen er at sikre, at barnet eller den unge ved, hvad der skal ske, og hvem der skal hjælpe med det. Planen skal også fortælle, hvad barnet eller den unge selv ønsker at få hjælp til. I planen kan man altid se, hvilke aftaler der er blevet lavet.

Din rådgiver skal fortælle dig, om der skal laves en plan for dig. Hvis der skal det, skal du være med til at lave den. På den måde ved du, hvad der står i den. Du kan altid spørge, om du skal have lavet en plan.

Hvis du er under 16 år, hedder planen ”Barnets plan”. Hvis du er over 16 år, hedder det en “Ungeplan.”

SAMTYKKE

At give samtykke betyder, at man siger ”OK” til noget. I en sag kan du eller dine forældre blive bedt om at give samtykke til noget, rådgiveren gerne vil gøre.

Fx kan dine forældre blive bedt om at give samtykke til, at rådgiveren fortæller noget til andre voksne, der kender dig. Det kan være noget om, hvad han eller hun har fundet ud af, om hvordan du har det.

Hvis en ung er 15 år eller ældre, skal rådgiveren også have ”samtykke” fra den unge, hvis rådgiveren beslutter, at den unge skal bo et andet sted end derhjemme. Hvis den unge siger nej, skal nogle andre voksne fra kommunen beslutte, hvad der så skal ske.

Du kan altid spørge din rådgiver, om du skal give samtykke til de beslutninger, der bliver truffet.

RÅDGIVER

De mennesker i kommunen, der arbejder med at hjælpe børn og unge og deres familier, er børne- og ungerådgivere. De kaldes også bare rådgivere.

Hvis du taler med en rådgiver, er det fordi, rådgiveren prøver at finde ud af, hvordan du har det. Rådgivere vil også finde ud af, om der er noget, du eller din familie har brug for hjælp til. Han eller hun vil tale med dig og dine forældre. Måske også med andre voksne, der kender dig. Hvis du har brug for hjælp, vil rådgiveren også prøve at finde ud af, hvilken slags hjælp det kan være.

Nogle gange kaldes rådgivere også for socialrådgivere eller sagsbehandlere.

BARNETS LOV

Barnets lov handler om, hvordan børn og unge i Danmark skal hjælpes og beskyttes. Alle børn og unge i Danmark har nemlig **ret** til at blive hjulpet, hvis de ikke har det godt.

En lov er en samling af regler for, hvad nogle bestemte mennesker skal gøre eller ikke må gøre. Nogle love gælder alle i Danmark. Andre love gælder for dem, der arbejder med nogle bestemte ting. En lov kan nemlig også handle om, hvem der har ansvar for noget.

I barnets lov står der, at dem, der arbejder i kommunen, skal undersøge det, hvis nogen er bekymrede for et barn eller en ung. Det skal de også gøre, hvis barnet eller den unge selv beder om hjælp. Hvis der er brug for hjælp, skal kommunen gøre noget. Det står i loven.

AFGØRELSE

Nogle af de beslutninger, som rådgiveren tager om, hvordan et barn eller en ung skal hjælpes, kaldes for "afgørelser". Fx er det en "afgørelse" i din sag, hvis det bliver besluttet, at du skal have en kontaktperson.

En afgørelse kan man klage over, hvis man synes, den er forkert. Hvis man klager over en afgørelse, skal rådgiveren se på afgørelsen igen og tænke over, om den er rigtig. Hvis rådgiveren kommer frem til den samme afgørelse igen, skal nogle andre mennesker se nærmere på afgørelsen.

Du kan altid spørge rådgiveren, om noget er en afgørelse, som du kan klage over.

Hvis du gerne vil klage over en afgørelse og har brug for hjælp til det, kan du spørge rådgiveren, hvordan du skal gøre. Du kan også tale med en anden voksen om det.
Det kan være din bisidder, hvis du har sådan en.

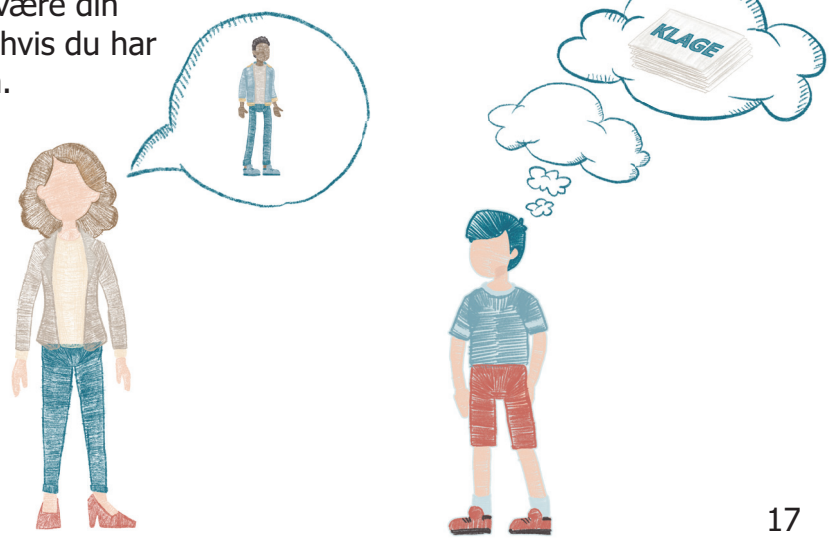

PARTER

De mennesker, en sag handler om, kaldes for parter. Man siger, at de er "parter i sagen". Derfor kan du måske komme til at høre ordet "parter" hos rådgiveren. Parterne i en sag er næsten altid barnet eller den unge og forældrene. Din rådgiver kan svare på, hvem der er parter i din sag.

Når man er part i en sag, har man forskellige rettigheder. Det kan fx være, at man kan klage over en **afgørelse**.
Det kan også være, at man kan få lov til at se, hvad der står i ens sag.

Se Side 20

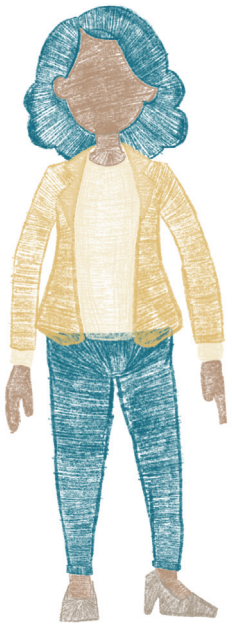

RETTIGHEDER

Flere steder i Listen står der noget om, hvad du har "ret til". Som barn eller ung har du nemlig nogle rettigheder.

En rettighed er noget, man altid har lov til eller har lov til at få. En rettighed kan også handle om noget, man skal være beskyttet mod. Nogle af de rettigheder, børn og unge har, er skrevet ned i barnets lov.

Tjek Side 8

Her står der fx, at du har ret til en **bisidder**, og ret til at blive spurgt, hvad du selv synes. Du har også ret til se, hvad der bliver skrevet om dig i din egen **sag**.

Se Side 9

I barnets lov står der også, at du og alle andre børn og unge har ret til at have det godt. I har ret til at få omsorg og tryghed. Du har også ret til at få beskyttelse og hjælp, hvis du har brug for det.

Du kan se mere om dine rettigheder på BørneTelefonen.dk

Du kan også altid spørge din rådgiver, hvis du er i tvivl om, hvad du har ret til.

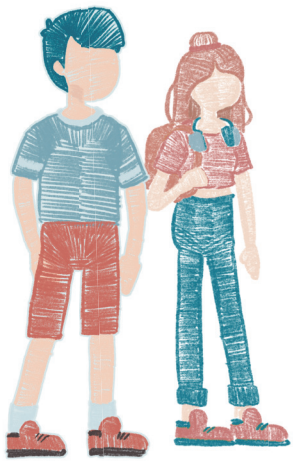

UNDERRETNING

Hvis nogen skriver eller ringer til kommunen for at fortælle, at de er bekymrede for et barn eller en ung, laver de en "underretning". At "underrette" betyder at fortælle nogen om noget. I Danmark har alle voksne nemlig pligt til at give besked til kommunen, hvis de har sådan en bekymring. Det kan være en lærer eller en pædagog, der laver en underretning, men det kan fx også være et familiemedlem eller en nabo.

Det kan også være, at dine forældre har skrevet eller ringet til kommunen, fordi du ikke har det godt. Som barn eller ung kan du også selv fortælle kommunen om det.

Hvis du skal tale med en rådgiver fra kommunen, er det altså ofte fordi, der er nogen, der er bekymrede for dig.

Når kommunen får at vide, at et barn eller en ung ikke har det godt, skal den altid undersøge, om der skal gøres noget.

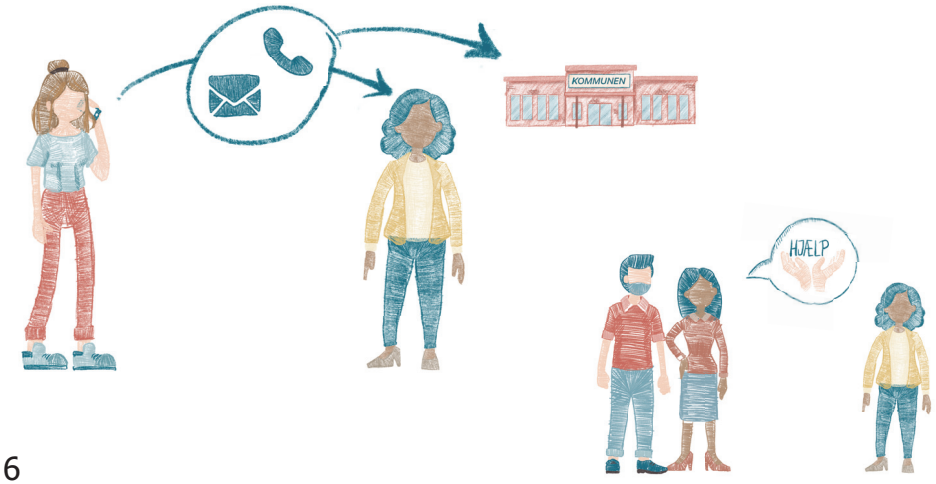

INDSATS

Ordet "indsats" er et ord for forskellige måder, en kommune kan hjælpe et barn eller en ung på. Det kan være noget hjælp til, at barnet, den unge eller familien bedre kan klare hverdagen.

Rådgiveren kan fx beslutte, at du skal have en kontaktperson, der kan hjælpe dig med noget af det, der er svært. Det kan også være, at hele familien kan få hjælp af en familiebehandler, der arbejder med, hvordan en familie har det sammen derhjemme. Det kan være med til at gøre hverdagen bedre.

Hvis et barn eller en ung har brug for det, kan man fx også komme til at besøge en plejefamilie i nogle weekender. En plejefamilie er en familie, hvor de voksne hjælper kommunen med at tage sig af et barn eller en ung, der har brug for det.

En indsats kan altså være mange forskellige måder at få hjælp på. Du og din rådgiver kan altid tale om, hvad du har af ønsker, og hvilke muligheder der er for dig.

BØRNEFAGLIG UNDERSØGELSE

Hvis der er brug for at undersøge endnu mere om, hvordan du har det, laver rådgiveren en børnefaglig undersøgelse. En børnefaglig undersøgelse er mere grundig end en afdækning. Den kan tage længere tid.

Her vil rådgiveren tale med dig igen for at prøve at forstå, hvordan du har det, og hvad du måske har brug for hjælp til. Rådgiveren vil også bede nogle af de voksne, der kender til dig, om at fortælle, hvordan de oplever, at du har det. Det kan være flere af dine lærere eller pædagoger, men også fx skolens sundhedsplejerske.

Målet med undersøgelsen er at få skabt et bedre overblik over, hvad der fungerer godt i dit liv, og hvad der er svært. På den måde skal rådgiveren finde ud af, hvordan kommunen bedst kan hjælpe dig.

UNDERRETNING

Det er forskelligt, hvor lang tid der går, fra kommunen har fået en underretning, til rådgiveren taler med barnet eller den unge, som det handler om. Derfor kan der godt gå noget tid, fra der er kommet en underretning, til du skal tale med rådgiveren. I den tid taler rådgiveren måske med dine forældre eller andre voksne, der kender dig. Og så taler rådgiveren med dig bagefter.

Men inden der er gået 24 timer, skal dem i kommunen, der har fået underretningen, finde ud af om der straks skal gøres noget. Det kan fx være, hvis et barn eller en ung bliver slået derhjemme. Så skal rådgiveren tale med barnet eller den unge rigtig hurtigt. Og rådgiveren taler først med forældrene om det bagefter.

BISIDDER

Hvis du skal til møde med kommunen, har du ret til at have en "bisidder" med. En bisidder er en person, der kan hjælpe dig, når du skal tale med rådgiveren. Bisidderen kan hjælpe dig med at snakke om, hvad der skal ske på mødet, og hvad det er vigtigt for dig at sige. Han eller hun er også sammen med dig til møderne. Efter et møde kan bisidderen tale med dig om, hvad der skete på mødet.

En bisidder skal være over 15 år. Du bestemmer selv, om du vil have en bisidder.

Du kan selv sige, hvem du kunne tænke dig at have som bisidder. Det kan fx være en fra din familie eller en lærer.

Du kan også få en professionel bisidder. Det er en person, der har som arbejde at hjælpe børn og unge, der skal til møde med rådgivere fra deres kommune.

Det er din rådgivers ansvar at forklare dig, hvordan du får en bisidder. Du kan også altid selv bede om hjælp til at få en bisidder. Det har du nemlig ret til. Det er en rettighed.

Se side 5

Du kan også få hjælp til at få en bisidder hos BørneTelefonen.dk

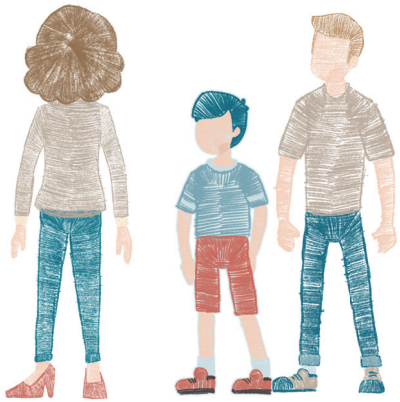

NETVÆRKSMØDE

Når rådgiveren skal finde ud af, hvordan du kan få det bedre, kan han eller hun holde et netværksmøde. På et netværksmøde mødes rådgiveren med nogle af de voksne, der kender dig. Det kan være dine forældre eller andre fra din familie, lærere fra din skole eller pædagoger fra fritids- eller ungdomsklubben. På sådan et møde taler de om, hvad der fungerer godt for dig, og hvad der måske er svært. Det gør de for at finde ud af, om du har brug for hjælp, og hvad du har brug for hjælp til.

Nogle gange kan du også selv være med til mødet. Så kan du have en bisidder med, hvis du vil.

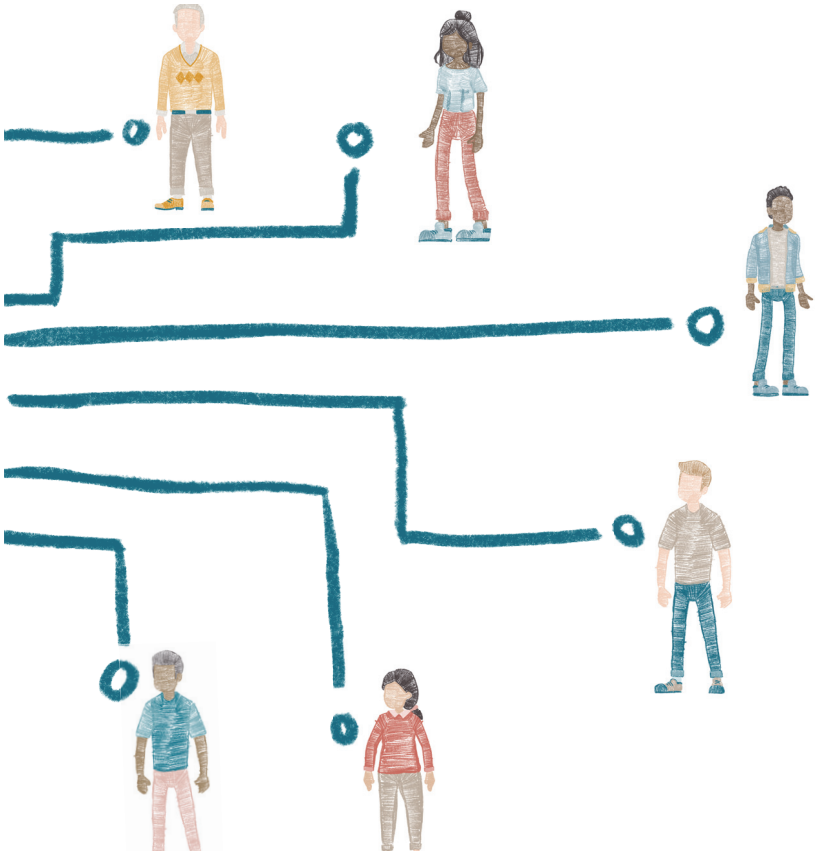

AFDÆKNING

Hvis der er brug for at finde ud af lidt mere om, hvad der er svært for dig, laver rådgiveren en afdækning. Når man afdækker noget, betyder det, at man finder ud af noget om det. Fx hvad der kan være af grunde til, at et barn eller en ung ikke har det godt.

I en afdækning vil rådgiveren tale mere med dig for at forstå, hvad der kan være svært. Rådgiveren taler også med flere af de voksne, der kender dig. Måske holder rådgiveren et **netværksmøde**.

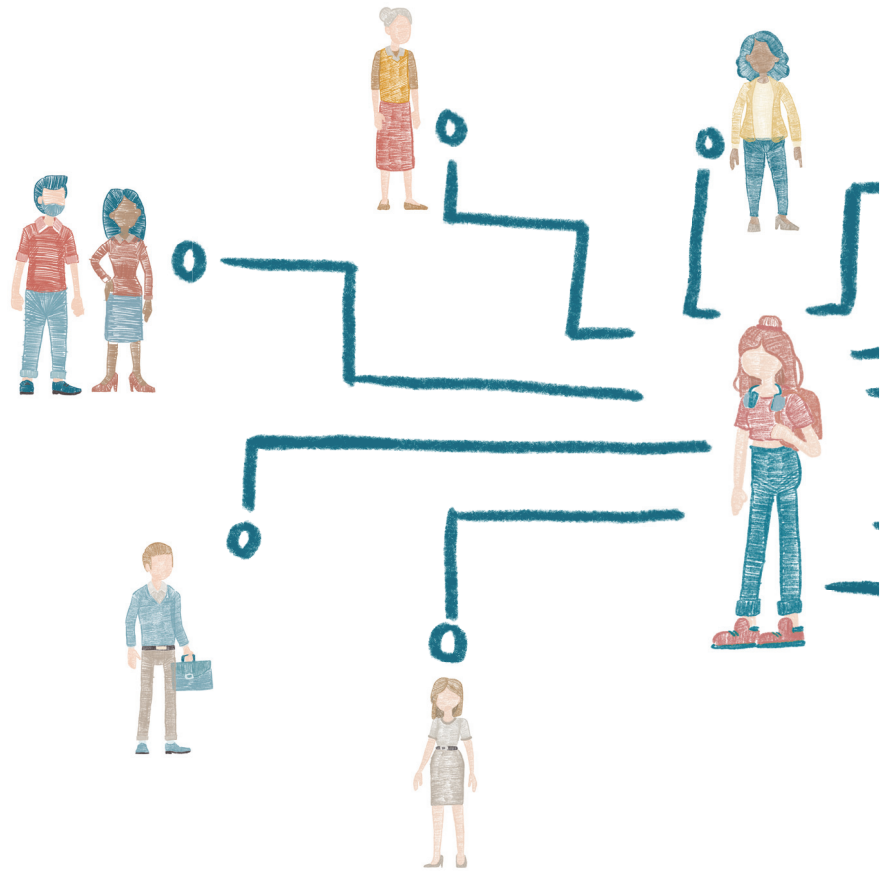

SAG

Hvis en rådgiver fra kommunen følger med i, hvordan et barn eller en ung har det, siger man, at barnet eller den unge har en "sag" i kommunen. Hvis du taler med en rådgiver, er det altså fordi, du har en "sag" i kommunen.

"Sagen" er det arbejde, som rådgiveren laver for at finde ud af, om du har brug for hjælp, og hvilken slags hjælp, det kan være.

Ordet "sag" kan også betyde en samling af papirer eller filer på en computer. Rådgiveren skal nemlig skrive ned, hvad han eller hun finder ud af. Det er meget vigtigt, at rådgiveren skriver de ting ned, som du fortæller. Det er dit liv, det handler om. Derfor betyder det rigtig meget, hvad du mener. Dine tanker og ønsker er vigtige i sagen.

I sagen skal der også stå, hvad de voksne, der kender dig, siger eller skriver til rådgiveren.

Rådgiveren skal også skrive ned, hvilke beslutninger der bliver taget.

Et andet ord for de papirer, der findes i en sag, er "journal". Du kan altid få lov til at se din sag eller "journal", hvis du vil.

Se Side 20

INDDRAGELSE

Hvis en rådgiver prøver at finde ud af, hvordan du har det, skal han eller hun tale med dig. Det er meget vigtigt, at rådgiveren lytter til, hvad du fortæller.

Man siger, at du skal "inddrages". At blive inddraget betyder, at man skal spørges. Det betyder også, at ens mening er vigtig og skal tælle med.

Når du taler med rådgiveren, er det altså meget vigtigt, at rådgiveren lytter til, hvad du siger, og hvilke ønsker du har. Rådgiveren skal også fortælle dig, hvad der sker i din sag, og hvilke rettigheder, du har.

Det er dit liv, det handler om, og selvom rådgiveren også taler med de voksne, der kender dig, skal din mening tælle med i sagen. Du kan også fortælle, hvad du mener, ved at skrive en besked til rådgiveren. Eller du kan bede en voksen, du stoler på, om at fortælle rådgiveren, hvad du mener.

Det betyder ikke, at du altid selv kan bestemme, hvad der skal ske. Men der skal altid lyttes til dig.

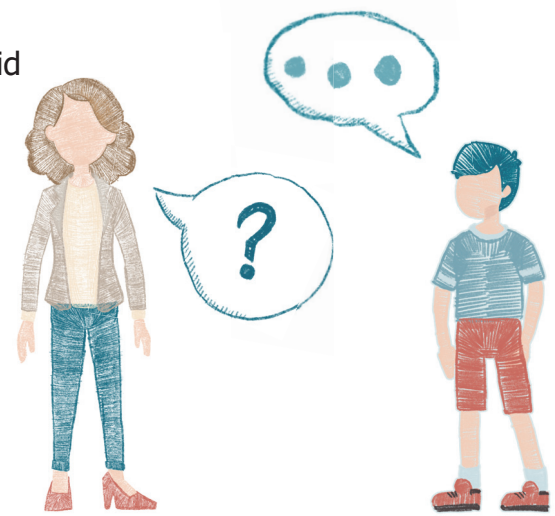

SCREENING

Hvis en rådgiver skal finde ud af, hvordan du har det, begynder rådgiveren med at lave en "screening". Det er en slags tjek, hvor rådgiveren prøver at finde ud af, om der er noget, der skal undersøges mere. Hvis rådgiveren skal lave en screening i din sag, taler han eller hun med dig om, hvordan det går. Rådgiveren taler også med dine forældre.

Det kan være, at sagen slutter efter en screening. Måske har rådgiveren nu fundet ud af, hvordan du kan få hjælp. Det kan også være, at rådgiveren sammen med dig og dine forældre har fundet ud af, at I selv kan løse det, der er svært.

